

Szabadság, nemzet, haza

„Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag,
Te, a népek hajnalcillaga...”

Szabadság – nemzet – haza fogalmi köre a politikai nyelvezet és szimbólumrendszer alapvető elemévé változott. A fennálló rendi világkép mellé belépett egy nemzeti világkép is, mely a szabadság egyetemességét kívánta biztosítani, illetve kulturális határként a nyelvi kultúra határát kívánta kijelölni. A szabadság – nemzet – haza egyfajta szakrális triásszá lépett elő éppúgy, mint a Szentháromság. Itt a vallási szimbólumrendszer helyét a nemzet

és a hozzá kötődő jelképvilág vette át. Ekkor az ima nemzeti imádsággá, Himnusszá lett. A

korábban megírt és megzenésített Hymnus 1848-ban tényleg himnusszá lett. A piros-fehér-zöld trikolor 1848-ban lett a törvény által kijelölt nemzeti szín. A Szent Korona fogalma ekkor értékelődött át és jelentette már az ország területét, integritását. Erről a megkerülhetetlenségről, a nemzeti tudatra ébredésről üzen 1848. március 15-e.

Németh Tamás

A költő visszatér

„Úgy hívják magyar,
úgy hívják szabadság,
úgy hívják forradalom.”

Egész világon ismert és emlegetett költőnk – Petőfi Sándor – és az 1848–49-es magyar forradalom és szabadságharc emlékére nem is születhetett volna szebb mű, mint *A költő visszatér* című rockopera. De miért is akarok én erről írni? Hát csak azért, mert manapság minden ünnepünk egy kisebb „forradalom”, de sajnos – mint a híradókból is tudhatjuk –, nem mindig végződnek vértelenül és békésen ezek az „ünneplések”. Szerintem egy régmúlt dicső esemény emlékét nem illene ily módon elrontani. Ezért írok most egy olyan műről, mely önmaga valójában dicső emléket állít a márciusi forradalomnak. Mint említettem a műfaj rockopera. Ebből már tudható, hogy ez egy olyan alkotás, mely nem csak hogy magasztos és a forradalom történetét meséli el, hanem egyben zeneileg is nagyszerű és élvezhető. A felidézett és visszatérő költő természetesen Petőfi Sándor. A története pedig ez: a szabadságharc leverése után egy fogságban tartott vándorszínész-csoportot felkérnek arra, hogy játsszák el a forradalmat: „Tömlöcben szabad embert játszani... Játsszani, hogy a gyermek szabadon felnőtt.” – éneklik a rabok, mégis elvállalják a megbízatást. Elkezdődik a színház a színházban: Csitáry Vilmos magyar apa és osztrák grófnő gyermeke magyar költővé válik és a forradalom oldalára áll. Egy

császárhű magyar tiszt leánya lesz a kedvese. Az egész mű során fennáll Vilmos gondolataiban a kettősség: „Egy szívem van, mit adhatok neked, egy hazám van, mit megoszthatok veled.” éneklik egymásnak a szerelmesek. Vilmos nagybátyja alkut köt unokaöccsével, hogy kölcsönösen segítsenek egymásnak. A fiú így tudtán kívül a forradalom ellen tesz. Hogy mi a történelmi esemény vége, azt tudjuk. Így inkább az érdekes részeket emelném ki. Egy nagyon szép eseménye *A költő visszatér* című darabnak a szerelmi szál kibontakozása. A forradalom egyre gyorsabban zajló eseményei közepette vívódnak a szerelmesek: „Két tűz között egy szívvel”. Kitartanak egymás és a nemzet ügye mellett. Szerelem a forradalomban, forradalom a szerelemben. Ez a mű azért is nagyon jelentős, mert hűen ábrázolja az 1848-as helyzetet: A magyarok harcolnak egy független magyar hazáért, mindeközben nem ismerik fel azt aényt, ami tulajdonképpen egyenesen a trianoni katasztrófához vezetett. Ez nem más, mint hogy a magyarországi többi nemzetiség is ugyanazért küzdött: egy független nemzetállamért. Tökéletesen látható az előadásban az az eseménysorozat, ahogy a Habsburg-udvar a nemzetiségeket a magyarok ellen fordítja. Ez a probléma még napjainkban sem megoldott! Felhangzik a Nemzeti dal és őrjöngő, forradalomittas fiatalok között Petőfi feláll a pódiumra és felesketi az embereket a tizenkét pontra. Eközben mi zajlik a határok közelében? Szerbek, szlovákok, románok... éneklik ugyanazt a Nemzeti dalt, csak épp a saját nemzetük Istenének.

A forradalmat szabadságharc követi. „Vörös a kő és forró, mint a szerelem” az első vércsepptől, mely a szabadságért ontatott, s éneklik az emberek a halott ifjakat gyászolva: „Az első vércsepp

folytatás az 5. oldalon

2 **Önkormányzati
Hírek**

3 **Náraiak
a Náraiakért**

4-5 **Mesélő
krónikák**

6-7 **Orvosi
tanácsok**

10 **Erdőtűz Nárai és
Pornóapáti
között**

Önkormányzati Hírek

A képviselő-testület a 2006. évet december 22. napján rendkívüli nyilvános üléssel zárta. Több képviselő indítványára volt szükség erre az ülésre, hiszen elsősorban az elmúlt 4 év pénzügyi, gazdasági helyzetéről kívánták elszámoltatni a polgármestert és átvilágítani a hivatalt. Az ülés napirendje szokásosan alpolgármester-választással kezdődött, aminek eredményeként még mindig nem sikerült a település alpolgármesterét megválasztani. A képviselői indítványokat Koltai Ernő előterjesztésében tárgyalta a testület, és az alábbi döntéseket hozta:

– az elmúlt ciklus gazdálkodásának könyvvizsgálói ellenőrzéséhez nem járult hozzá, a kérészt elutasította a testület

– számon kérték a polgármestert, és a jegyzőt, hogy milyen ügyekben folyik jelenleg eljárás. A kérdésükre a választ a képviselők megkapták, és elfogadták. Az egyebek napirendi pontban határozatot hozott a testület, miszerint Nárai Község Szombathely MJV-sal Szociális és Gyermekjóléti Intézményfenntartó Társulási szerződést köt.

A 2006. évet a Kultúrotthonban Jézuska-várával zárta az Önkormányzat. Ennek keretében karácsonyfát állítottak, és díszítettek a fiatalok.

Ez év első ülését a testület február 16. napján tartotta. Elfogadta 1/2007. (02.19.) sz. rendeletét a 2007. évi költségvetésről. Az Önkormányzat idei évre is a gazdaságosság, és a mértéktartás jegyében állította össze költségvetését. A szükséges intézményi működésen kívül a minimális dologi kiadások lettek betervezve, ezen felül csak minimális javítási- és karbantartási munkákra különítettünk el pénzt az egyes intézmények vonatkozásában. A maradék pénzeszközöket útfelújításra, illetve pályázati tartalék felhasználására jelöltük meg. A testületi ülés szintén az alpolgármester-választással indult, ismételten Léber Balázst jelöltem, amit szintén nem fogadott el a testület. Az immár 4 éve működő Falu TV szerződését rövid megbeszélést követően újabb 4 évvel meghosszabbította a testület. Egyebek napirendben ismertetésre került a Közigazgatási Hivaltól érkező törvényességi észrevétel. A Közigazgatási Hivatal aggodalma az elmúlt két ülés, és közmeghallgatás kapcsán felmerült szabálytalanságokban fogalmazódott meg. Sételmezték, hogy nincs alpolgármestere a községnek, ezt a törvénytelen állapotot meg kell szüntetni, változtassunk a közmeghallgatás időpontján, hogy minél szélesebb réteget érintsen a településen.

Március 1. napján a testület munkamegbeszélést tartott, melyen szó esett a Petőfi-Északi terület közvilágítás-kiépítés támogatásáról, és a jövőben várható pályázati lehetőségekről.

A következő testületi ülésünkre március 23. napján került sor. Az I. napirendi pont szintén az alpolgármester választás volt, mely eredményeként a testület egyhangúlag megválasztotta Nárai Község alpolgármesterének Lóránth Csabát. Ezt követően az alpolgármester úr letette az esküt, majd nyilatkozott, hogy a ciklus időtartamára tiszteletdíjáról lemond. Ezt követően a testület rendeletben fogadta el a gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának módosítását, és az SZMSZ módosítását. Az étkezés (ebéd) térítési díja 165 forintról 188 forintra változott, miközben a tízórai, és uzsonna ára változatlan maradt. A környező települési önkormányzatokkal összhangban tiltakozó állásfoglalást

fogalmaztunk meg, és fogadott el a testület a lignitbánya nyitása kapcsán.

A közvilágítás-támogatás ügyében képviselői indítványra úgy döntött a testület, hogy 3-3 lámpával támogatja a Petőfi-Északi, és a Szépvölgy lakóparki részek világítását.

Döntött a testület az Arany János utca felújításáról, melynek értelmében az utca zuzalékolása, akna fedlapok szintre emelése, kapubejárók kialakítása, és a vízelvezetés történik meg. A felújított utca új állapota lehetővé teszi – a testületi döntéstől függően – a kétrétegű felületi zárás elkészítését a nyári időszakban. Az egyebek napirendben tájékoztatást kaptak a képviselők Dancsecs Gyula temettetéséről, az önkormányzatnál folyó eddigi munkákról, és az április 21-i lomtalanítási akcióról. Továbbá döntött a testület, hogy szerződést köt pályázatírára a budapesti ICT Európa Tenderház Kft.-vel. A pályázatírára vállalt szerződés 3 éves időtartamú, mely évi bruttó 200.000 forintjába kerül az Önkormányzatnak. Ezen összegből korlátlan számú pályázatot írnak a település számára, és a településen működő egyházi alapítvány, egyesület vagy akár civil szervezetek számára is. Megbeszélést folytattunk a Falunap megrendezése kapcsán, tűzgyújtási rendelet megalkotásáról, és az idei pályázatírásokról.

Hangot adtam abbéli aggályomnak, hogy az eredményes önkormányzati munkához szükség van minden képviselő munkájára. Ne csak kritika és gáncsoskodás jellemezze a testület munkáját. Hiányolom Koltai Ernő részvételét mind az ülésekről, mind a munkamegbeszélésekről. Felelősséggel képviselni a lakókat, csak lelkiismeretes munkával és az üléseken állandó jelenléttel lehet.

A testületi ülésünket rövidesen követte egy rendkívüli ülés április 6-án. Az ülés apropója a Hősök tere 13 alatti ingatlan, közismert nevén Kolonics-ház megvétele volt. Hosszas tárgyalást követően sikerült jó áron mintegy 1.200.000 forintért megvásárolni az ingatlant és a hozzá tartozó területeket. A testület rendelkezett az épület elbontásáról és a terület rendezéséről. Amennyiben pályázati pénzt tudunk szerezni úgy egy parkoló és egy park kialakítása válik lehetségessé, és remélhetőleg megszűnik a temető körüli parkolási gond is. A képviselő-testület döntött az óvodai úszásoktatás támogatásáról is. Minden óvodást 3.500 Ft összeggel támogatott az önkormányzat. Az testületi ülésen a képviselők teljes számban (8 fő) megjelentek és a testület minden döntését egyhangú igen szavazattal hozta meg.

Az önkormányzati munka a következőkben a 2006. évi költségvetési rendelet módosításával, ennek előterjesztésével, és a 2006. évi zárszámadással folytatódik. Emiatt a napokban szükséges testületi ülést tartani, de emellett már a 2007. és 2008. évi pályázatokról, és a konkrét felújítási tervekről is tanácskozni fog a testület. A következő 3-4 évben a település életét befolyásoló, várható fejlesztésekről és pályázatokról a következő számban teszünk közzé bővebb felvilágosítást.

Stifter Attila
polgármester

Jelentkezőket, vállalkozókat várunk

a Kolonics-féle ház elbontására és a terület
megtisztítására. A vállalkozó adja meg
a bontás költségét úgy, hogy megkapja
az elbontott építőanyagot (cserép, fa, téglá...).

Náraiak a Náraiakért

Az idén nyáron lesz hetedik éve, hogy nárai lakos vagyok. Ennyi idő elég volt ahhoz, hogy átlássam a falu közösségi életét. Úgy érzem, hogy alapvetően nagyobb igényem van a társas kapcsolatok ápolására, mint az átlaglakoságnak. Hiányérzetem van akkor, ha az emberek, főleg a gyerekek idegenként élnek egymás mellett. Irigykedve szemlélek más, hazai

és külföldi településeket, ahol vannak közös ünnepek, tudnak együtt szórakozni, ápolják hagyományait. Ismerik a náluk élő gyermekeket, fiatalokat, öregeket és figyelemmel kísérik, segítik őket életük fontos eseményeinél. Szánnak időt, fáradságot és sokszor anyagi áldozatot is önzetlen célok eléréséhez. Maguk veszik kezükbe sorsukat, és aktívan cselekszenek nemes célkitűzéseik megvalósítása érdekében. Nárai sem rosszabb, mint más helyek. Itt is akadnak hát ilyen célok. S mivel mi sem várhatunk másra, hogy megvalósítsa céljainkat, a falu lakói közül néhányan elhatároztuk, hogy alapítunk egy Egyesületet. Az egyesület célja:

- a Náraiban élő és élni akaró állampolgárok támogatása. Alapvetően kulturális céllal alakul. E cél érdekében felvállalja a kulturális szabadidő szervezését, szorgalmazza a közelet élénkítését, minden gazdasági és szociális lehetőséget megragad annak érdekében, hogy a község népességmegtartó erejét erősítse. Támogatja a faluban élő idősök és fiatalok minden ezen irányú elképzelését, szükség esetén előadások szervezésével,

rendezvények, felhívások, kiadványok megjelentetésével és terjesztésével.

Tervezett tevékenységek:

- A közösségfejlesztés módszereinek alkalmazásával közösség- és településfejlesztés. Gyermekek táboroztatása, különös tekintettel a környezetvédelmi nevelésre és az egészséges életmódra. Természet- és környezetvédelem a közösség érdekében. Hagyományörzés, tehetséggondozás. A gyermekek, az ifjúság, és a felnőtt népesség szabadidejének hasznos eltöltését szolgáló programok szervezése. Kulturális közművelődési tevékenység. Kiadványok szerkesztése.

Az Egyesület közhasznú szolgáltatásaiból tagjain kívül más is részesülhet. Céljainak megvalósítása érdekében az Egyesület együttműködésre törekszik a települési önkormányzattal, más helyi civil szervezetekkel, vállalkozásokkal és mindazon szervezetekkel, amelyek az Egyesület céljait elfogadják és/vagy közvetítik. Az **Egyesület tagja** olyan természetes személy, aki az alapszabály rendelkezéseit magára nézve kötelezőnek elfogadja, az Alapszabályt aláírja és kötelezettséget vállal az egyesületi célok megvalósítása érdekében történő közreműködésre és a tagdíj megfizetésére. Az Egyesület **pártoló tagja** lehet az a magyar és külföldi magán- vagy jogi személy, aki adományaival segíti az egyesület munkáját, de abban tagként nem kíván részt venni.

A leírtakból kiolvasható, hogy bárki előtt nyitva áll a lehetőség a csatlakozásra. Sőt, hívunk és várunk közénk mindenkit, aki hozzánk hasonlóan gondolkodik erről, és szeretné, hogy Nárai egy barátságos, lakóira odafigyelő, értük felelősséget vállaló településsé váljon.

Marton Melinda

Tisztelt Olvasók!

Engedjék meg, hogy olyasmiről írjak, ami engem nagyon bánt, miközben munkába megyek, és onnan jövök, vagy ha épp a környező erdőkben teszek egy túrát. Ez pedig a szemét. Szemét az út szélén, szemét az erdők kellős közepén, a bozótosokban. Ez mindig elborzaszt, hogy képesek emberek ilyet tenni azokkal a helyekkel, ahol ők és szeretteik élnek, és remélhetőleg unokáik fognak majd kirándulni. Közről sem vádaskodni szeretnék, hanem elmondani, hogy én hogyan oldottam, illetve oldom meg a szemét kérdését a mai napig.

Pár éve, mikor elkezdtem építkezni itt a faluban, akkor szembesültem a problémával, hogy a szemét kezd felgyülemelni, ezzel kezdeni kell valamit, de annyira vagyok pacifista, hogy nem az erdőbe vittem, szüleim kukáját pedig nem terhelhettem az építkezésen keletkezett törmelékkel, fóliákkal, PET-palackokkal, hungarocell stb.-vel.

Elkezdtem megoldást keresni, és kiderítettem, hogy a Körmenyi úti Volán-telep tőszomszédságában lévő szeméttelen van lehetőség **INGYENES** szeméttelakásra, mindössze annyit kell tenni, hogy szétválogatom a szemetet. Ennek nagyon megörültem, mert megoldódott a problémám is, és még pénzembe sem került, mivel Szombathelyre így is - úgy is bejárom, csak teszek egy kis kitérőt, de Náraiból mindössze 5 kilométer! Így sikerült az építkezésen keletkezett összes szemetet megfelelően elhelyeznem!

Amikor beköltöztünk jött a következő probléma szeméttügyben: csak kéthetente ürítik a kukát, és nekünk csak 120 l-es kukára volt pénzünk. Erre azt találtam ki, hogy ami a már említett

A hulladéklerakó bejárata

szeméttelen lerakható, azt elkezdtem szelektíven gyűjteni. Ilyen, pl. a fólia, amiből egy bolti bevásárlás után rengeteg keletkezik, az újságpapír, amiből néha annyi van, hogy képtelenség elégetni, a PET-palackok, az üvegek, a hamu, ami a tüzelés után visszamarad, a hungarocell, ami ha vettünk valamilyen terméket a csomagolásból visszamarad és semmire sem jó. A lényeg, ahogy elkezdtek a szelektív hulladékgyűjtést megvalósítani, egyszerre elég lett a 120 l-es kuka, még úgy is, hogy amióta megszületett a kislányom a pelenkának is bele kell férniük. Mostanában a szelektív gyűjtésből összejövő szemetet elég 2-3 havonta elvinnem a szeméttelre, ami évente 4-6 alkalom, ez igazán nem sok. A szeméttel hétfőtől péntekig reggel 6-tól este 6-ig, és szombaton reggel 6-tól délig van nyitva, elég tág a nyitva tartás, mindenki találhat megfelelő időpontot.

Remélem lesz olyan önök közül, aki a jövőben élni fog ezzel a lehetőséggel, ha csak egy ember, már megérte a cikket megírni.

Katavics András

Mesélő krónikák – Az utolsó bevetés

1944. augusztus 7-éről 8-ára virradó éjszaka a földközi-tengeri térségben állomásozó Royal Air Force (RAF) 205. Angol Bombázó Hadosztály gépei a Szombathely melletti katonai repülőtér elpusztítását kapták parancsba. Az eligazításon elhangzottak szerint az itt állomásozó német éjszakai vadászok egyre nagyobb veszteségeket okoztak az éjszaka támadó angol kötelékeknek, ezért volt szükség a repülőtér támadására és elpusztítására. Az olaszországi Amendola város bázisán kapott bevetési parancsot a 205. Bombázó Hadosztály 178. századába tartozó, KG-887 hívójelű, „vörös S” „SNAKE” törzsjelű Liberátor VI. jelű gépe is, amelyet az angolok amerikai szövetségeseiktől kaptak kölcsön. Az USA adatai szerint a gép azonosítója B-24J-45CF 44-10385-92 volt. A gép hétfős legénysége önfeláldozóan és feszülten várta a felszállási parancsot, mit sem sejtve, hogy ez lesz életük utolsó bevetése, a repülőgép és a legénység pályafutása ezen az éjszakán a magyarországi Náraiiban számukra véget ér.

A bevetésre 74 bombázó kapott felszállás parancsot, köztük 47 db Wellington, 19 db Liberator és 8 db Halifax típusú repülőgép. A 74 repülőgép közül 72 sikeresen elérte célpontját, a szombathelyi repülőteret, majd küldetésüket teljesítve indultak vissza bázisukra. A bevetés során a berepülő angol gépek a célpont közelében német éjszakai vadászok jól szervezett nem várt elhárításába ütköztek, lévén az éjszaka folyamán a szombathelyi repülőtéren 5 db Messerschmidt 110-es német éjszakai vadászgép volt ügyletben, amelyek a Szombathelyen állomásozó NJG. 6. éjszakai vadászpilóta osztály III. ezredének 7. és 9. századához tartoztak. A német gépek rögtön felszálltak, és ellentámadásba kezdtek, majd ezt követően üldözőbe vették a már hazafelé tartó angol bombázókat. Az egyik Messerschmidt, a 7. század állományába tartozó gép pilótája Heinz Sawert főtörzsőrmester Szombathelytől Nárai irányában üldözőbe vett egy B-24-est. A pilóta rádióforgalmazásáról fennmaradt jelentési napló tanúsága szerint a főtörzsőrmester hajnali 01 óra 10 perckor 3000 méteres magasságban a menekülő Liberátort Nárai légterében célra fogta, majd lelövését igényelte a 14 Ost. N/ HO-17-es térképkódnál Magyarországon, Steinmanger-től (Szombathely) délnyugatra. A kódolt Luftwaffe térkép visszakódolása alapján a kód pontos helyszíne Nárai és Pornóapáti közötti területet fedi. Miután az engedélyt megkapta, a B-24-est több lövéssel sikeresen kilőtte. A Liberator a találatoktól még a levegőben kigyulladt és felrobbant, majd darabjaira törve a Pornóapáti uradalmi erdőbe csapódott, letarolva fákat.

Ezen az éjszakán négy repülőgépet tudtak a németek kilőni, a Nárai térségben megsemmisített volt az egyik, a főtörzsőrmesternek pedig ez volt a 16. légi győzelme. A balszerencsés sorsú repülőgép személyzete ezen a végzetes bevetésen a következő volt:

Wardle George Glenly 27 éves RAF. 531058 lövész-őrmester, aki meghalt

Hurlburt John Barclay 21 éves RCAF. J/27631 pilótahadnagy, aki meghalt

Fairney William Dawson 20 éves RAF. 53255 navigátorhadnagy, aki meghalt

Noonan John Douglas C. 21 éves RAF. 1622261 bombacélzó-őrmester, aki meghalt

Walker Robert Bruce ? éves RAF. 1553488 rádiós lövész-őrmester, aki meghalt

Ludlow M. S. ? éves RAF. (száma nincs a nyilvántartásban), ?-őrmester, aki fogságba esett?

Wicks W. F. ? éves RAF. (száma nincs a nyilvántartásban), ?-őrmester, aki fogságba esett?

Lakott arrafelé az egyik majorban egy juhász, aki még az éjszaka folyamán a baleset helyszínére ment, és a pilóta kezéről lecsatolta az óráját, a lábáról pedig a bőrbakancsát. Nem sokáig örülhetett szerzeményeinek, ugyanis másnap a csendőrök megjelentek nála és elkobozták frissen szerzett tárgyait. A juhász elmondása alapján a pilóta teste teljesen el volt szenesedve, keze bőrkesztyűben a kormányra sült. A zuhanó gép által letarolt fákat később a lakosság kitermelte, és tüzelő gyanánt hazaszállította. Az eset folytatását a Magyar Királyi Csendőrség Központi Nyomozó Parancsnokságának az esetről tett jelentéséből ismerhetjük meg:

„1944. augusztus 8-án hajnalban a Pornóapátiól észak-keletre 500 méterre lévő uradalmi erdőben egy valószínűleg angolszász eredetű 4 motoros bombázó zuhant le. A helyszínre kiszállt csendőrrőrt a roncsok mellett 3 halottat és egy súlyos sebesültet talált.” Az esetet eképpen jegyezték be a pornóapáti Halotti Anyakönyvbe:

1944/13. sz. bejegyzés:

„Pornóapáti község előjárósága 1961/1944. sz. alatt bejelentette, hogy 1944.

augusztus 8-án hajnali 2 órakor az uradalmi erdőben egy férfi hullát talált. A hulla ruhája után ítélve, s mert lezuhant repülőgép roncsai körül feküdt, angol katona. Életkora 25 év körül. Magas, sovány, szőke, borotvált. Homlokán, arcán és fülnél égési sebek, jobb szeme kiégett, végtagjai összetörték. Azonossági jegye nincs.”

1944/17. sz. bejegyzés:

„Pornóapáti község előjárósága 1962/1944. sz. alatt bejelentette, hogy 1944. augusztus 8-án hajnali 2 órakor az uradalmi erdőben egy férfi hullát talált. A hulla ruhája után ítélve, s mert lezuhant repülőgép roncsai körül feküdt, angol katona. Életkora 31 év körül. Középtermű, szőke, borotvált. Arca, keze összeégett. Koponyája betörtött. Karján: A 171744 J.B. Hurlburt azonossági jegye.”

1944/18. sz. bejegyzés:

„Pornóapáti község előjárósága 1963/1944. sz. alatt bejelentette, hogy 1944. augusztus 8-án hajnali 2 órakor az uradalmi erdőben lezuhant repülőgép roncsai körül egy férfi hullát emeltek ki, aki ruhája után ítélve angol katona lehetett. Életkora 25 év körül. Középtermű, szőke, nyírott bajuszú. Homloka a jobb oldalon bezúva, végtagjai összetörve. Nála W. D. Fairney Offr. L. E. 535255 R.. A. F. azonossági jegye.

1944/19. sz. bejegyzés:

„Pornóapáti község előjárósága 1964/1944. sz. alatt bejelentette, hogy 1944. augusztus 8-án hajnali 2 órakor az uradalmi erdőben lezuhant repülőgép roncsai alól egy férfi hullát

Liberator B-24-es típusú repülőgép

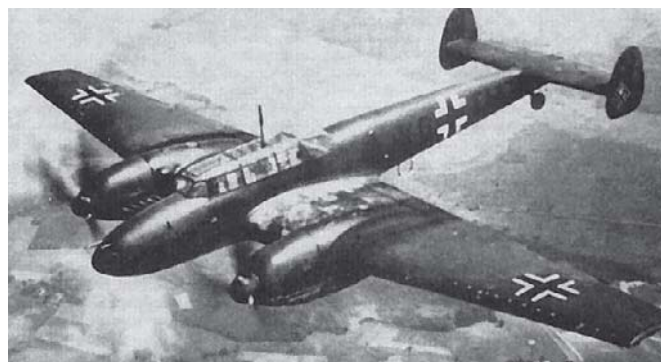
emeltek ki, aki ruhája után ítélve angol katona lehetett. Életkora 30 év körül. Középtermetű, szőke, borotvált. Koponyája és végtagjai összetörték. Nála I. 62261 L. E. Noonan azonossági jegy.”

Mind a négy bejegyzést 1944. augusztus 9-én rögzítette a Halotti Anyakönyvbe Benőfi Vilmos községi anyakönyvvezető. Egy másik jelentésben pedig így rögzítették írásba az eseményt:

„A Szombathely-burgói th. ut 13,5 km. szelvényénél Pornóapáti község határában az uttól jobbra 700 m. távolságra egy kétmotoros Wellington gép a levegőben felrobbanva lezuhant. Személyzete közül 4 meghalt, 1 megsebesült, akit elfogtak. A gép mellett két darab ejtőernyőt és több fel nem robbant bombát találtak.”

Amint később kiderült, nem kétmotoros Wellington, hanem négmotoros Liberator repülőgép zuhant le. A Vasvármegye napilap így tudósított a támadásról: „Szombathely környékét bombázták hétfőről keddre virradó éjszaka az angolszász terrorgépek. Hétfőről keddre virradó éjszaka 1 órakor Szombathelyen megszólaltak a légoltalmi szirénák. Röviddel a szirénabúgás után megjelentek az ellenséges gépek a város légtérben és környékén, majd a világító rakéták fénnel világították meg az eget. A német éjjeli vadászok azonnal működésbe léptek, közben pedig bombarobbanások zúgtak bele az éjszakába. A bombatámadás mintegy tizenöt percig tartott...” A cikk nem közölte, hogy a repülőteret bombázták, csak azt említette, hogy itt-ott kisebb tüzek keletkeztek, de a tűzoltóság gyorsan eloltotta azokat. Emberéletben ezen az éjszakán nem esett kár. A légiriadó egyébként hajnali fél háromig tartott. Valójában azonban a támadás komoly károkat okozott a reptéri kifutópályában és épületekben. A repülőterre még az ott dolgozó civileket sem engedték be reggel, mert sok volt a fel nem robbant bomba, s az időzített bombák még délelőtt is robbantak. 2-3 nap kellett a tűzszüneteknek, amíg a repülőter ismét használható állapotba került.

Különös, hogy a Pornóapáti Halotti Anyakönyv 4 halálesetet rögzít, ezzel szemben az angolok tényként közlik 5 hajózőjuk halálát. Tény, hogy a csendőrségi jelentés 3 halottról és egy súlyos sebesültről beszél. Nagyon valószínű, hogy a súlyos sérültet, akit a szombathelyi kórházba szállítottak be, ő később hunyt el, így lett ő az esemény 5. áldozata. A Halotti Anyakönyv 4. sorszám alatt bejegyzett katonát a gép roncsai alól szedték ki, ezért a kikerkező csendőrök őt nem láthatták, ezért jelentettek 3 halottat és 1 sebesültet a tényleges 4 halott és 1 sebesült helyett. A gép környékén két ejtőernyőt is találtak, ezért feltételezhetjük, hogy az eltűnt két katona sikeresen katapultált, épségben megúszhatták a tragédiát. Mivel erről az éjszakáról angol ejtőernyősök elfogásáról nincsenek levéltári adatok, ezért valószínű, hogy az eltűnt két katona épségben megúszhatta a tragédiát, és a határ közelsége miatt ők átszöktek német területre (ma Ausztria), és ott vették őket

Messerschmidt 110-es típusú repülőgép

őrizetbe. A hadifoglyok a háború után visszatértek és leszereltek, így róluk az adatok eléggé hiányosak. Ha még élnek is valahol, 80-85 évesek lehetnek.

A négy hősi halott katonát (akik a helyszínen hunytak el) az akkori szokás szerint a lelövés helyén az erdőben temették el, megjelölt kollektív parcellában, míg a súlyosan sérült katonát, aki a szombathelyi kórházban hunyt el, Szombathelyen temették el. A háború után – miután normalizálódott a helyzet, közel két év elteltével – 1946. májusában exhumálták a négy katonát az erdőből, az ötödiket pedig Szombathelyről, de nem csak őket, hanem az összes Magyarországon másutt eltemetett angol katonát, és holttestüket Solymárra szállították, és az ott kialakított hősi temetőben helyezték őket örök nyugalomra.

A Nárai térségében hősi halált halt katonának a Brit Nemzetközösségi Hadisírgondozó Iroda fennhatósága alatt lévő Solymár melletti Angol Katonai Temetőben található 3. parcella, A. sor, 4., 5., 6., 7. és 8. sírhelyekben alusszák örök álmukat. A temető fenntartásáról és gondozásáról az eltemetett katonák hazája, Nagy-Britannia gondoskodik.

Május 9-én lesz 62 éve, hogy véget ért a II. világháború. A háború végének évfordulóján emlékezzünk órájuk is, hiszen ők ugyanúgy hősi halottak, mint azok a Nárai katonák, akik szintén alkotmányos kötelezettségüket teljesítve lelték idegen országban halálukat.

Az eset összeállítása nem jöhetett volna létre a velem egykorú, Nyíregyházán élő Jánkfalvi Zoltán segítségével nélkül, akinek kapcsolatrendszerét felhasználva sikerült adatokat beszerezniünk angol és német levéltárakból, aki a II. világháború légi ütközeteinek legismertebb hazai kutatója. Tanulmányait, publicisztikáit évek óta rendszeresen közli az Aranyas repülős magazin.

Németh Tamás

A költő visszatér

folytatás az 1. oldalról

a forradalomban a holtakhoz a földbe szívárog”. Megváltja az ősapák lelkét, kik még „szabadon éltek, haltak”. S éneklük egyre: „A szabadság Istenéhez ágyúkkal imádkozunk.”...”s a béke minden ágyút harangba visszaönt”.

„Egy gondolat bánt engemet...” – szól Petőfi. Ismerjük a verset, s nem hiába nevezte Illyés Gyula: „az emberiség iránti lángolás szédítő rapszódiajának”. Zajlik a harc ebben a versben s Petőfi megjósolja sorsát, mint ahogy megmondta azt is, hogy a költőknek kell a népet Kánaán felé vezetni. S tizenhárom gyertya

vonul a sötétben, mikor vége a magyar szabadságnak. Tizenhárom ember lelke bolyong Arad környékén azóta is, mert amikor ’48-ra emlékezzünk emlékeznünk kell azokra is, akik megbűnhődtek azért, mert ki merték mondani: „Világ szabadság!”

Az ifjúság számára talán nincs is szebb ünnep a szabadság ünnepénél. De a szabadság csak a szeretet által valósulhat meg, nem a csatározások okozzák. Mindemellett persze a tüntetéseknél is meg van a maga oka, de senkinek nincs joga ahhoz, hogy önzésével egy talán legfontosabb ünnepet tönkretessen. Gondoljunk a szépre, gondoljunk a jóra, gondoljunk a szabadságra s gondolkodjunk, mikor azt kívívni akarjuk!

Kovács Ramóna

A méhnyakrák és a HPV

Az utóbbi 20 év kutatási eredményei sorra bizonyították, hogy a rosszindulatú daganatok legalább 20 százalékát vírusok okozzák. A világszerte a nőket fenyegető második leggyakoribb rosszindulatú daganat, a méhnyakrák hátterében – az esetek döntő többségében – a HPV kórokozó szerepe ma már bizonyított.

A HPV – azaz a humán papilloma vírus – az egyik leggyakoribb szexuális úton terjedő kórokozó, ezáltal az egész populáció veszélyeztetett. Maga a méhnyakrák hámsejtjeinek abnormális növekedése kapcsán kialakuló súlyos elváltozás, amely az életet veszélyezteti. A fejlett országokban ez az arány ennek négyszerese. Az epidemiológiai vizsgálatok kimutatták, hogy a méhnyakrákok és egyéb genetiális rákok több mint 90 százaléka összefügg a humán papilloma vírussal.

A WHO becslése szerint 2006-ban közel 650 nő halt meg naponta méhnyakrákban. Magyarországon 2004-ben 1188 esetet regisztráltak, ebből 493-an haltak meg.

A betegség kialakulásában a HPV hatását egyéb rizikófaktorok is növelhetik, mint a dohányzás, a fiatalon elkezdett nemi élet, a partnerek gyakori váltogatása, az, ha a férfitartnernek egyidejűleg más szexuális kapcsolata is van, az immunhiányos állapotok és – bizony – a hormontartalmú fogamzásgátlók szedése. Örökletes tényezők – jelen ismeretek szerint – nem játszanak szerepet a méhnyakrák kialakulásában.

Jelek, tünetek, szűrés

Korai stádiumban a méhnyakrák nem okoz panaszt, első jeleit általában méhnyakrák-szűrővizsgálat mutatja ki. Ez egy egyszerű, szinte fájdalommentes vizsgálat, amely azt hivatott megállapítani, hogy a méhnyak szövetében nem alakult-e ki olyan elváltozás, amely később esetleg rákos daganatot okozhat. Ilyenkor sokszor még a rákot megelőző állapotot sikerül kimutatni, melynek három fokozata is van. Fontos tudni, hogy ebben az esetben egy kisebb beavatkozással jó eséllyel remélhető a teljes gyógyulás, míg kialakult rák esetében már kétséges az eltávolíthatóság, és az áttét, valamint a visszaesés esélye is fennáll. Tekintve, hogy a nőket érintő második leggyakoribb daganatról van szó, minden nőnek égetően fontos a rendszeres szűrés.

Sokszor HPV-re utaló jellegzetes elváltozások találhatók a rákszűrés során. A citológiai kép azonban csak a fertőzés meglétére utal, de ezen az alapon nem lehet meghatározni, hogy alacsony, átmeneti, vagy magas rákfrizikójú víruscsoport okozza-e a fertőzést. Ezért pozitív HPV-teszteredmények esetén ma Magyarországon – a szülész-nőgyász javaslata alapján – fél év múlva újabb tesztet végeznek, melynek eredményétől függően ezután sor kerülhet további, immár bonyolultabb DNS-vizsgálatokra, melyeknek a célja a vírustörzs pontos meghatározása.

A méhnyakrák előrehaladottabb stádiumaiban már tünetek is jelentkezhetnek, mint bővebb folyás és vérzés. A vérzés legtöbbször szexuális együttlét vagy más mechanikai trauma hatására létrejött kontravérzés: ilyen esetben mindig gondolnia kell a rákra is. Később spontán vérzés, odorozus (szagos) folyás is lehet. Ha a rák átterjed a környezetére, már fájdalmat is okozhat, de ez csak az igen

előrehaladott stádiumra jellemző, csakúgy mint a székelési és vizezési panaszok.

Hogyan kezelhető?

A kezelésről szólva legfontosabb az elején leszögezni: maga a HPV-fertőzés a jelenlegi terápiás lehetőségek birtokában nem gyógyítható. A kezelés célja tehát csupán a fertőzés okozta elváltozások eltüntetése. Ne bízzunk tehát az öngyógyulásban!

A kezelésben, mint fentebb leírtuk, elsőrendű fontosságú a mihamarabbi diagnózis. Rákmegelőző állapotok esetén a kóros területet egy kisebb műtéttel – konizációval (azaz kúpkimetszéssel a méhnyakból) – el lehet távolítani. Műtét után általában már nem marad kimutatható HPV-fertőzés, néha azonban még visszamaradhatnak rejtett vírusok. Ezért, valamint az újrafertőzés miatt érdemes továbbra is rendszeres citológiai szűrővizsgálatot kérni.

Ha a méhnyakrák kialakult, a méhet el kell távolítani. A műtét típusa és a műtétet követő utókezelés módja a daganat korai vagy előrehaladott stádiumától függ. A leginkább előrehaladott méhnyakrákok esetén sugár- vagy gyógyszeres kezelést alkalmaznak.

Az igazi megoldás tehát, ha még a baj előtti pillanatban gondolunk a prevencióra. A megelőzés két pillére a nőgyógyászati szűrővizsgálatok és a HPV elleni védőoltás. A nőgyógyászati rákszűrést évente mindenképpen érdemes elvégeztetni, mert ennek során felismerhetők a kóros hámelváltozások.

Az oltásról

Tavaly decembertől hazánkban is elérhető a világ első és egyetlen méhnyakrák elleni vakcinája. A klinikai vizsgálatok során az oltás, az adott HPV-típusokkal korábban még nem találkozott nőkben, 100%-os hatékonysággal megakadályozza a HPV 16-os és 18-as típusával összefüggő méhnyakrák kialakulását. Ezek a vizsgálatok azt is kimutatták, hogy ha az egy vagy több vakcinavírus-típussal már az oltást megelőzően fertőzött nőket oltják be, akkor az oltás megvédi őket a fennmaradó vakcinavírus-típusok okozta klinikai betegségtől, de nem feltétlenül változtatja meg a már fennálló fertőzés lefolyását.

Megalapozott közegészségügyi érvek szólnak amellett, hogy a fiatal férfiakat, fiúkat is oltásuk a HPV ellen. Nemcsak azért, mert a férfiakban is kialakulnak HPV okozta betegségek, hanem azért is, mert tudtukon kívül továbbadhatják partnereiknek a HPV-t, ezáltal pedig kiteszik őket a HPV-vel összefüggő megbetegedések, például a méhnyakrák veszélyének. Fentiek ismeretében úgy tűnik, hogy az oltás bevezetése célszerű lesz a 9-15 éves korú gyermekeknél és serdülőknél, valamint 16-26 éves serdülő- és felnőttkorúaknál, de a szexuálisan aktív életet élőknek a fent említett korcsoportokon kívül is érdemes a védőoltásra gondolni, hiszen az ő esetükben is felmerülhet a HPV-vel való fertőzés.

Fontos információk

A méhnyakrák elleni oltás 3 oltási fázisból áll: az első oltás után 2 hónappal kell „beszúrni” a második, majd ezt követően 4 hónappal a harmadik oltást. A védőoltást – a szakorvoson kívül – háziorvos is felírhatja, illetve beadhatja. Az oltás térítési díja közel 90.000 Ft, de a támogatási kérelem már a társadalombiztosítás előtt van.

Dr. Nedeczky Alajos

háziorvos

Tisztelt Olvasók!

Engedjék meg, hogy írásommal néhány gondolat erejéig a helyes csecsemőtáplálással kapcsolatos tanácsot adjak. A csecsemők legfontosabb tápláléka az anyatej, mely az egyetlen humán fehérjét tartalmazó ellenanyagokban gazdag, könnyen emészthető „étel”. A szoptatást minél tovább fenn kell tartani. Ha nem elég az anyatej mennyisége, akkor tápszerrel, illetve 3

hónapos kortól főzelékekkel lehet kipótolni a hiányt. A tápszerek széles arzenáljából az orvos választja ki a gyermek számára a legmegfelelőbbet. Az adag kiszámításánál a testsúlykilogramm \times 1,5 dl a napi mennyiség. Az étkezések száma naponta 3 kg alatt: 8 x, 3-4 kg: 7 x, 4-5 kg: 6 x, 5 kg felett: 5 x törtéjük.

Bővebben a főzelékek elkészítésével foglalkozom. A főzelék jelentősége a csecsemőtáplálásban az ásványi anyagok (kalcium, foszfor, magnézium, nyomelemek) biztosítása miatt is nagy jelentőségű. A főzelék bevezetését burgonyapürével célszerű kezdeni 3 hónapos kortól, ha nem elég az anyatej. 1. nap negyed, 2. nap fél, 3. nap teljes adagot etetünk a csecsemővel mindig kanállal, nem pedig cumisüvegből! A főzelék elkészítésének módja a következő: az alapanyag mindig burgonyapüré legyen. Kevés vízben a hasábra vágott burgonyát megfőzzük, majd átpaszírozzuk 3 hónapos kortól szitán, 4. hónaptól teaszűrőn, 5. hónaptól téstaszűrőn, majd 8. hónapot követően villával törjük át. A főzővizet nem szükséges előnteni, annak ásványisó-tartalma miatt. Ehhez öntünk kevés tápszer. A negyedik naptól a burgonyapüréhez „zöldeket” is hozzáadunk: saláta, sóska, spenót. A spenót főzővizét nitrítartalma miatt el kell önteni, így nem főzhető együtt a burgonyával. A zöldborsó, vágott borsó, paradicsom, zöldbab,

sárgarépa, sütőtök szorulást okozhat. Az utóbbi kettő sárga festékanyaga miatt a bőr elszíneződéséhez, katotinizmushoz vezethet. A heti étrendben csak egy alkalommal szerepeljenek. Tök, uborka, cékla, alma, főtt gesztenye (ezeket sajtreszelőn lereszelve a burgonyapürébe juttatjuk). 8 hónapos kortól „K” betűs alapanyagokat is felhasználhatunk: karfiol, karalábé, kelkáposzta. A negyedik naptól már a „zöldek” mellett fehérjéket is kell tenni a főzelékbe. 1 dl főzelékhez 1 teáskanálnyit adhatunk. A fehérjék: keménytojás sárgája, csirkemell, sertéskaraj, marhahús. A húsokat levesben lehet főzni. Édesvízi halat szállássága, tengeri halat pedig mirelit jellegéből való megbízhatatlansága miatt nem ajánlok. A húsokat is le kell reszelni. 2 héttel a főzelékek bevezetését követően napraforgó olajat kell tenni a főzelékhez, 1 dl-hez 1 teáskanálnyit. A főzelékek alapanyagának egyaránt megfelel a friss, a mélyhűtött, a konzerv és a házilag eltett készítmény. 3 hónapos korban a csecsemő egy alkalommal, öt hónapos kortól naponta kétszer fogyaszthat főzeléket.

A gyümölcsök bevezetéséről is szeretnék néhány gondolatot megemlíteni. Két hónapos kor alatt anyatejes csecsemőnek ne adjunk gyümölcslevet, mert annak savtartalma kicsapja az anyatejet és rosszabb hatásfokkal szívódik fel a gyomorból. Két hónapos kor után a következő gyümölcsök adhatók: cseresznye, ribizli, meggy, paradicsom, őszibarack, szőlő, banán, reszelt alma, citrom, narancs, mandarin. A banán és a reszelt alma szorulást okoz. Egyaránt megfelel a friss, a fagyasztott, valamint a házilag eltett gyümölcs a csecsemőnek. A konzerv lehetőleg ne tartalmazzon tartósítószer. A citrom és narancslevet, ribizlilevet cukorral édesíthetjük. Végül felhívom arra a figyelmet, hogy forró teába ne tegyünk citromlevet, mert a $^{\circ}\text{C}$ -vitamin 60 $^{\circ}\text{C}$ felett elbomlik. Köszönöm figyelmüket:

Dr. Halász Ernő

házi gyermekgyógyász

csecsemő- és gyermekgyógyász szakorvos

Serdülő gyermekeinkre leselkedő veszélyek 1.

Sajnos napjainkban nagyon sok negatív hatás érheti gyermekeinket. A serdülő fiatalok nap mint nap találkoznak az alkohol, a dohányzás, a különféle drogok aktív jelenlétével. Mire is gondolok? Vegyük sorra őket!

Az alkohol: Sok ezer évvel ezelőtt az emberek gyakorlati okok miatt kezdtek el alkoholos italokat készíteni. Már az

egyiptomiak is ismerték, hogy a szőlőlé hamar megromlik, de az erjesztett lé, a bor, sokáig eláll. Sok bajuk származott a pizkos vízből is, így rájöttek, hogy ha bort isznak, nem lesz semmi bajuk. Később a római katolikus egyházban is fontos szerepet nyert a bor, hisz ezt használták a szentségek kiosztásakor. A reneszánsz idején az alkoholos italok az európai társadalmak részeivé váltak. Céhekbe tömörült kereskedők árulták, s készítésére is ők felügyeltek. Az 1300-as években a söripar is megjelent Európában. Az emberek kísérletezni kezdtek a különböző alkoholfajtákkal, az alkoholfogyasztás az európai kultúra szerves részévé vált. Mi is az alkohol? Nem más, mint egy drog, egy vegyi anyag, amely megváltoztatja a test működését. Az, hogy fogyasztása elterjedt,

nem azt jelenti, hogy egyben egészséges is. Ez egy tudatot megváltoztató drog, amely az agyban lejátszó kémiai folyamatok révén, megváltoztatja az emberek gondolkodását, érzéseit, beszédét és a mozgását. Az alkoholnak rövid- és hosszú távú hatásai vannak a szervezetre. Ezek közül sok veszélyes, sőt, halálos is lehet.

Az alkohol rövid távú hatásai: lelassult válasz a környezet hatásaira, lelassult reflexek, csökkent koordinációs képesség, csökkent gondolkodási képesség, memóriazavarok, hányás, ködös látás, balesetveszély, nehézségek a járásban és az állásban, az öntudat elvesztése, kóma, halál.

Az alkohol hosszú távú hatásai: alkoholbetegség, emlékezetkiesés, májcirrózis, agykárosodások, szívbetegségek, alultápláltság, rövid életkor, halálos balesetek.

A 13-14 éves gyerekek már sokszor vannak felügyelet nélkül, idősebb diákok társaságában. Az alkohol veszélyes lehet, mert fogyasztása elég elfogadott, sőt, támogatott is lehet a diákok között, hisz idősebbnek érzik és látják magukat tőle. A felmérések szerint a tizenévesek számára az alkohol és a dohány, a legkönnyebben hozzáférhető drog. Belépő drogoknak is nevezik őket, mert ezeket használják a leggyakrabban a fiatalok, amikor a drogokat kipróbálják. Nagyon könnyű beszerezni őket, s ezek között nyugodtan válogathatnak a diákok. Így hamar eljutnak az első szintre, a kipróbáláshoz: ivás közben észlelik a kedély hullámlását. Tanulják, hogyan érezzék jól magukat az alkohollal. Néha sikerül,

folytatás a 8. oldalon

folytatás a 7. oldalról

de gyakran nem. A rossz tapasztalatok: a szédülés, a hányinger, a fejfájás, néha visszatartják őket, hogy tovább próbálkozzanak. Azonban, legtöbbjük valami kellemeset is érezni vél. Ezek az érzések megerősítik a vágyat, hogy máskor is igyanak. Ezek közül a gyerekek közül sokan átlépnek a következő szintre, a rendszeres ivásra: ők a társasági ivók. Tudják, hogyan fogják magukat érezni, ha isznak. A tizenévesek nem valami jó rendszeres ivók. Nagy részük, ha iszik, túlzásokba esik, és sokat fogyaszt. A harmadik fok a szenvedélyszerű ivás: az első és a második fokon a tizenévesek azért isznak, hogy az alkoholnak tulajdonított kellemes hatást átéljék. Itt már azért, hogy megszüntessék, vagy csökkentsék a rossz érzéseket. Ebben az állapotban már részben elveszítik az önkontrollt. Egy idő után egyre jobban tolerálják az alkohol hatásait, így egyre több szükséges ahhoz, hogy ugyanazt az eredményt elérjék. Ez a legfontosabb figyelmeztető jel, hogy problémájuk lehet az alkohollal! A végső stádium a vegyi függőség: itt már elveszett minden kontroll, nem

találnak örömet az ivásban. Az ivás oka: normálisan szeretnék érezni magukat.

Azokban a családokban, ahol a szülők elvárásai nem egyértelműek a gyermekek viselkedésével kapcsolatban, ahol nem megfelelő a család felügyelete és ahol a fegyelmező eszközök nagyon kemények és következtelenek, nagyobb a veszélye annak, hogy a kamaszok kötelességmulasztóvá, rendszeres ivóvá válnak. A jó családi viszonyok láthatóan csökkentik az alkohol vonzerejét. A serdülő gyerekek a saját korosztályuk tagjaival kívánnak kapcsolatot teremteni. A családjukat nem felejtik el, csak mostantól elsősorban „védelmet” kívánnak tőle. Bármilyen nehéz ez a függetlenedési törekvés a családnak, mindig törekedni kell arra, hogy a kommunikáció csatornáit nyitva maradjanak. Folytatjuk!

Molnárné Németh Emma

védőnő

Vendégségben Kántor Lászlónál

Mosolyogva mondott igent, így egy interjú erejéig vendégségben volt a Nárai Hírmondó Kántor Lászlónál. Mint elmondta, nem szeretné, hogy azt higgyék, hogy szüksége van az ilyen reklámokra, hiszen műsora mára széles körben ismert, saját honlapja van, és a közelmúltban készült el második CD-je, és már a harmadikon dolgozik.

– Laci, hogy kerültél Náraiba?

– Szombathelyről nősültem Náraiba, és itt vettünk házat a falu elején, lévén a feleségem idevalósi.

– Mióta van jelen az életedben a zene, vagy egyáltalán ez mennyire, és mióta fontos számodra?

– A zene az egész életemet végigkísérte, jelen van gyermekkoromtól egészen mostanáig. Gyermekkoromtól tanultam dobolni, legtöbbet a Memória együttesben püföltem a bőrt, szám szerint nyolc évig játszottam itt, ekkortól van egyébként zenei szakvizsgám is.

– Sokan nem tudják rólad szerintem itt Náraiban, hogy most készült el a második albumod. Mikor kerültél a rock and roll varázsába?

– A rock and roll nagyon meghatározó zenei ízlésvilág és életforma volt mindig is számomra, így örömmel mondtam igent egy három évvel ezelőtti Falunapi felkérésre, erre sokan emlékeznek bizonyára, ekkor volt, hogy az óvónővel felőrást duettet énekeltünk. A szereplés sikere bennünk is meglepett, több felkérést is kaptunk. Mivel a duó hölgy tagja más énekfajban remekel, nem tudta vállalni a folytatást, ezért más énekesnő után kellett néznem. Vas megyében azonban nem találtam számomra megfelelőt mind hangzásban, mind mozgásban, ezért Sopron megyéig kellett mennem, hogy megtaláljam Krisztit, akinek a teljes nevét nem árulhatom el, csak a keresztnévét, amit egyben művésznévként is levédetett.

– Ezek után miként következett a folytatás?

– Jött ismét a kezdés. Mivel az egykori Hungária számainak énekletét tűztük ki célul, ezért a legfontosabb az volt, hogy megkaphassam a műsor játékszói jogát. Ezért felkerestem az együttes minden tagját, de legfőképpen a két vezéregyéniséget Fenyő Miklós zenekarvezetőt, és Novai Gábor zenészerzőt, rendezőt, és elmondtam nekik tervemet, hogy szeretném énekelni a számaikat, ehhez pedig szeretném elkérni az eredeti zenei alapokat.

– Gondolom alig várták, hogy átadhassák számodra.

– Á! Épp ellenkezőleg. Kifaggattak mindenről, hogy miért akarom én az ő számaikat énekelni, miért akarom őket utánozni stb. Elmondtam, hogy nem utánozni akarom a Hungáriát, hanem saját egyéniséget, sajátosságomat akarom belevinni a zenébe. Végül Novai Gábertől megkaptam az 1980-as évek egyik Hungária sláger alapját, és erre kellett nekünk a stúdióban a szöveget felénekelnünk. Elsőre nem jártunk sikerrel, felhívott Novai Gábor, elbeszélgettünk, hogy a nevét ő adja a produkcióhoz, ezért kicsit mást akar hallani, lényegében rávezetett a rock and roll belső élményi lényegére, hogy nem elég csak énekelni, hanem átélve a számok lényegét kell visszaadni. A második nekifutás lényegesen jobb lett. Itt szeretnék köszönetet mondani mindenkinek, aki segített az indulásban, sajnos ezek a Nárai kapcsolatok idővel elmaradoztak, részben mert ezen a szinten, ahol most vagyok már lényegesen nagyobbak és mások az elvárások.

– Gondolom sorra kaptátok a zenei alapokat, amire stúdióban felénekeltek az éneket, és ezek után már csak a táncsoportot kellett megtalálni.

– Így van, találtunk is egy szombathelyi rock and roll gyermekcsoportot, akik a kezdés után rögtön fel is adták, ezek után vettem fel a kapcsolatot a Csepregi Rock and Roll táncsoporttal, akinek vezetője Németh Éva, aki színpadi koreográfiáért felel. Így állt fel a jelenlegi Rock and Dili Show. Ezzel a névvel és formációval lépek fel azóta is. Az induláskor nyolc, mostanra már harminc számunk van, az első évadon túlvagyunk, ami az első lemezt is jelentette egyben, most februárban készült

el a második CD-nk. A felvételek részben Budapesten, részben Szombathelyen készültek. A fellépési műsoridőnk 30–45 perc közötti, attól függ, hogy mit kérnek, de volt ahol a visszatapsolás miatt 1 óra 10 perc volt. Az egészben az a megtiszteltetés, hogy a produkció beindulása után rengeteg pesti zenésszel, színésszel ismerkedtem meg. Fenyő zenészeivel rendszeresen tartom a kapcsolatot, akárcsak Novai Gáborral és zenekarával, a Nova Kultúrral, na és Marót Vikivel. Ezáltal bekerültem a középpontba, és mivel Novai Gábor színházi rendező is egyben, így megismerhettem rengeteg színészt is, pl. az Aranycsapat című musical színészeit, de akár mondhatnám Bodrogi Gyulát, Sztankay Istvánt, vagy Esztergályos Cecíliát is.

– Mennyire lettetek népszerűek, hol léptek fel?

– Léptünk fel falunapokon, de ötszázalagos szállodákban is, kétszer szerepeltünk a Szombathelyi TV-ben, valamint az összes helyi

rádióban, az egyikben egy négy alkalmas műsorvezetést is kaptam, valamint felvették a repertoárjukba három számunkat. Nemsokára Harkányfűrdőn lépünk fel, egy országos rock and roll fesztiválon a legnagyobbakkal, úgy tudom Vas megyéből csak mi kaptunk meghívást, igaz más nem is játszik rock and rollt rajtunk kívül. De olyan is előfordult már, hogy egy nap két helyen léptünk fel. Sokszor előfordul, hogy Novaiék utánunk néznek, és ez azzal zárul, hogy gratulál a fellépéseinkhez. Olyan is előfordult már, hogy egy adott napra sem Fenyőék, sem Novaiék nem tudták elvállalni a fellépést, így Novai minket ajánlott be helyettük.

– Ezek szerint Novai Gáborékkal nagyon jó a kapcsolatod.

– Így van. Idén nyáron pl. egy kerti partira meg is hívtam Gáborékat és a Nova Kultúr zenekar tagjait, valamint Marót Vikit is...

– Hát ez igazán nagyszerű, hogy ilyen illusztris vendégek érkeznek falunkba, bocsánat hozzád. De mi volna, ha én most önkormányzati képviselőként felajánlom azt a lehetőséget, hogy kérd fel őket egy fellépésre itt Náraiiban, a hangosításban, fénytechnikában talán én is tudnék segíteni, ami akár a falunapon is történhetne, vagy amikor érkeznek, tudnánk akár a falunapot is arra az időpontra szervezni.

– Hát ez sajnos nem ilyen egyszerű, mivel az ő gázsijuk elég magas ahhoz, hogy a falu ezt kifizethesse, ettől igaz eltér az enyém, de ez is olyan szintű, hogy éppen elég nagy egy Nárai méretű településhez.

– Értem. És magával a zenével mennyit foglalkozol?

– Napi szinten 2-4 órát. A budapesti segítőimmal is heti szinten tartom a kapcsolatot telefonon, vagy személyesen.

– A fellépőruhákat biztosan nem a supermarketekben vásároljátok.

– Nem, azokat külön szabóval varratjuk. A táncsoportban jelenleg 8 lány és 4 fiú van, akik 8 és 14 év közöttiek, valamint a Kriszti és az én, két váltás fellépőruháink százezres nagyságrendben vannak eddig. Azt még itt hozzatenném, hogy a tánckar egy országos versenyen 73 csapat közül 8. lett, ezenkívül egyéniben két aranyat is elhozta.

– Hát Laci, köszönöm szépen az interjút, neked és a Rock and Dili Shownak pedig még nagyon hosszú és sikeres karriert kívánok!

– Én köszönöm, és úgy legyen!

Aki pedig többet szeretne tudni a produkcióról, javaslok nézze meg a www.rockanddilishow.uw.hu internetes portált, vagy nézze meg élőben a formációt.

Németh Tamás

Kovács Ramóna: Egy nap szivárványa

Először szürke, utána kék.
Madarak kelnek, hűvös a lég.

A szép fehér reggel egy új csennel köszön.
A sárga felkel aludni nem mer a küszöbön.

Elmúlik a nap, szétfoszlik a reggel,
de itt van az este sötét lepelével.

Lassan eltűnik a Nap, közeleg a csend.
Szürkül a táj és kékül az ég.
Elmosódik minden,
csak a csillagok ragyognak már és egy gyertya ég.

(2003.07.27.)

Rajzpályázat

Nagy örömünkre szolgál, hogy a februári számban meghirdetett pályázatra 23 gyermek készített rajzot. A téma a TAVASZ és a HÚSVÉT volt. Külön meg kell említeni, hogy a pályázók nagy része több munkát is készített. Az alkotók névsora:

ÓVODÁSOK: Szalay Bálint, Nagy Dorina, Elek Soma, Németh Bálint, Békési Dominik, Nagy Kármén, Süle Veronika, Moór Milán, Kántor Zsófia, Abodi Kristóf, Szalay Kristóf, Rácz Botond, Janics Fanni, Simon Patrícia, Zernovác Réka.

ISKOLÁSOK/ ALSÓSOK: Schrödl Enikő, Lóránth Máté, Streil Nikolett, Andor Dóra, Andor Virág, Kovács Dávid.

FELSŐSÖK: Molnár Tímea, Szabó Renáta. Az eredményekről a következő számban olvashatnak. (M. M.)

Erdőtűz Nárai és Pornóapáti között

2007. március 7-én 11.18-kor riasztás érkezett a Szombathelyi Tűzoltóságra, miszerint Nárai és Pornóapáti között ég az erdő, és az aljnövényzet. A bejelentést követően 2-es fokozatban, nagy erővel vonult ki a szombathelyi, és a körmenői tűzoltóság állománya.

A tűzoltóság munkáját nagyban nehezítette, hogy a tűzhöz vezető utakon sártenger állt, hogy szinte járhatatlanok voltak. Az egyik tűzoltókocsi úgy elakadt, hogy nem is tudott tovább menni, így kénytelenek voltak onnan vezetni a tömlőket. A másik akadályt a sok kerítéssel, és villanypásztorral elzárt terület jelentette, melyekkel a tűzoltók nem sokat teketóriáztak, erővágóval

útviszony, valamint az időnként erős déli szél, ami rendkívül meggyorsította a tűz terjedését.

A tűzoltók a munkálatok során 1 km tömlőt szereltek össze. A nyugat.hu információi szerint biztosan dolgoztak munkások a tűz előtt az adott szakaszon, így feltételezhető, hogy valamelyikük hanyagsága okozta a tüzet. Félő, hogy a következő időszakban sok hasonló eset fordulhat elő, mert a kevés téli csapadék és a rekord meleg miatt rendkívül száraz az erdők aljnövényzete, és a paragonon hagyott területeken található nagy mennyiségű eldőlő száraz fű meggyorsítja a tűz terjedését. A kerti hulladékok égetése is ilyen tájt aktuális, ez szintén növeli a tüzek kialakulásának esélyét.

vágtak utat maguknak. Fél egykor úgy tűnt sikerül megfékezni a lángokat, azonban a tűz átcapott a tűzoltók felett egy sűrű fenyvesbe.

A tűz kb. 10-11 hektáron pusztított, nagyrészt száraz fű és bozót égett. Hozzávetőleg 2 hektár fiatal tölgyes, és 3 hektáron fiatal fenyves lett a tűz martaléka. Az oltást nehezítette a rendkívül rossz terep- és

A leégett terület felett hamar megjelentek a ragadozó madarak, amelyek megzavarodott, vagy megégett rágcsálókra vadásztak a kopárrá lett szakaszon.

A tűz keletkezésének okát, és az esetleges személyi felelősséget még szakértők bevonásával vizsgálják. (forrás: nyugat.hu, Tűzoltóság tájékoztatója)

Németh Tamás

Rövid hírek

Köszönjük!

Az Önkormányzat és a Nárai Sportkör ezúton is megköszöni Nagy Tamásnak, hogy teljesen ingyenesen megtervezte, majd kivitelezte a sportöltöző feliratát. A rajztanári diplomával is rendelkező Nagy Tamás egyébként a közelmúltban költözött községünkbe a Kossuth Lajos utcai házába, aki saját vállalkozásában – a tanítás mellett – reklámgrafikával, céglogó tervezéssel és kivitelezéssel is foglalkozik (az elkészült mű után ítéltve bátran ajánlhatjuk szolgáltatását bárkinek!). Azt hisszük, hogy egy ilyen nemes tett jó bemutatkozás volt részéről, általa is gazdagabb lett Nárai! (N. T.)

Kedves Hölgyek: lányok, asszonyok!

Mozogjunk együtt Karádi Ritával, aki péntekenként, este 6-tól 7-ig zenés tornára vár mindenkit a Művelődési Házba. Teljesen ingyenesen. (M. M.)

Hangverseny

Március 24-én a nárai Szent Tamás-templomban 18 órakor Borsodi József előadásában hangversenyt hallgathattak a nagyszámú jelenlévők. A műsorban elhangzott: Kodály Zoltán: Csendes Mise (2 tétel), J. S. Bach: Ich ruf zu dir, Peskó Zoltán: Jövorechocho – Ciacona, Áldjon meg téged a Mindenható, Gárdonyi Zsolt: Krisztus utolsó 7 szava a kereszten, Liszt Ferenc: Gyászóda, J. S. Bach: g-moll fuga. (N. T.)

Internet kábelben?

Sok nárai lakost érdekel a szélessávú internet kábeltévé hálózaton történő megvalósítása. A jelentkezők számából ítélve azonban vannak jó páran, akiket csak elméletben, vagy majd csak később. Az ő figyelmüket hívnám fel: ahhoz, hogy nyáron valóban ilyen módon internetezhessünk, 45-50 jelentkezőt vár a beruházó cég. Jelenleg csak a fele (!) van meg ennek. Kérek mindenkit, aki komolyan ezt a megoldást szeretné választani, hogy ne másokra várjon, hanem iratkozzon fel minél előbb. Árak és minden egyéb tudnivaló: www.gpinet.hu. Igénybejelentés: e-mail: gpinet@gpinet.hu, cs.loranth@freemail.hu, tel.: 94/312-896.

Lóránth Csaba

Gyermeksínház

Március 30-án a Nárai Művelődési Házban telt házas előadást tartottak a Győri Nemzeti Színház művészei. Bemutatásra került Lewis Carroll: Alice Csodaországban című mesejátéka. Az előadás

megtekintésére meghívást kaptak községünk alsó tagozatos tanulói és óvodásaink mellett a felsőcsatári általános iskola alsó tagozatosai is.

A nagyszerű koreográfiával színre vitt darab szereplői akár ismerősnek is tűnhettek a nézők számára, hiszen a főszereplőt (Alice-t) játszó Kisfaludy-díjas ifjú művésznő a Barátok közt című népszerű televíziós sorozat epizódszereplője, míg a társulat egyik Óze-díjas férfi szereplője a másik televíziós csatornán futó Jóban-rosszban című sorozatban látható a képernyőn.

A jelenlévő gyermekeknek szemmel láthatóan tetszett az előadás, amit hatalmas ovációval és tapssal háláltak meg, bízva abban, hogy még viszontláthatják a társulatot itt, Náraiban. (N. T.)

Lomtalanítás

Április 21-én, szombaton lomtalanítás lesz Náraiban. Az Önkormányzat kéri, hogy reggel 8 óráig helyezzék ki a lomokat. A lomtalanítással egy időben a Felsőcsatáron tanuló gyermekek szemetet gyűjtenek a falu területén, nevelőjük segítségével és felügyelete alatt. Kérjük, hogy aki tud, segítsen! Építési törmelék, sített nem viszünk el. Szintén április 21-én, szombaton **összehangolt szemetgyűjtési akciót** hirdetünk, melyre várjuk a falu lakóit, elsősorban az iskolásokat és szüleiket. Kesztyűt, szemetes zsákot biztosítunk. Feladat a közterek, közterületek és a községbe vezető útszélek és árkok megtisztítása. (M. M. S. A.)

Elbontás

Jelentkezőket, vállalkozókat várunk a Kolonics-féle ház elbontására és a terület megtisztítására. A vállalkozó adja meg a bontás költségét úgy, hogy megkapja az elbontott építőanyagot (cserép, fa, tégl...). (S. A.)

Ároktisztítás

A külterületi vízelvezető árkok kitisztítását kezdené az önkormányzat. Olyan lakók jelentkezését várjuk, akik fűkaszával, motorfűrésszel rendelkeznek és segítenek a fákat, bokrokat kivágni. Várjuk azokat is, akik a gallyak összeszedésében, égetésében, és az árokpartok tisztításában részt vennének. Kellő számú jelentkező esetén szervezett formában a tavasz és a nyár folyamán hétfőként megtisztítanánk a település árkait, útjait. (S. A.)

Járdafelújítás

Az önkormányzat elindítja járdafelújítási programját. Amennyiben a lakók összeállnak egy adott járdaszakasz betonozására, úgy az önkormányzat biztosítja az építőanyagot. (S. A.)

Kovács Ramóna: Egyet lépek

Egyet lépek a mező fűvében,
s felröpül száz bogár és lepke,
egyed lépek a mező fűvében,
s fel-felugrál rengeteg kisszöcske.

Egyet lépek a mező fűvében,
s lábam nyomán meghajol tengernyi virág,
egyed lépek a mező fűvében,
s elém tárul a nagy VILÁG!

(2000)

Gyermekszínház

2007. március. 30-án, pénteken délután 16.30-kor Lewis Carroll: Alice csodaországban című meséjének színpadi változatát tekinthették meg az érdeklődők a Kultúrházban. A főleg gyermekeknek játszó Holle anyó Színház művészei a Győri Nemzeti Színház hivatásos színészei.

Szervezőként nagyon izgultam, hogy valóban színvonalas előadásban legyen részünk. Szerencsére nem kellett csalódnia a nagyérdemű közönségnek. A jelen lévő gyermekek és felnőttek egyaránt kellemesen szórakozhattak. A vidám, látványos színdarab kellemes kikapcsolódást nyújtott mindenkinek korosztálytól függetlenül. A nárai gyermekeken kívül a felsőcsatári iskolába járó, más településeken élő alsósokat is meghívta az előadásra a képviselő-testület. Az iskola jó partnernek bizonyult, mert megszervezte a „toborzást” és a kíséretet, sok kisgyermek érkezett a környező falvakból. Ezért köszönet illeti Németh Sándorné igazgatónőt és a

két kísérő tanító nénit: Skultéiné Stubits Zsuzsannát és Taschlerné Török Esztert, akik végig ügyeltek a gyerekekre.

Az előadás és a vele párhuzamos vásár létrejöttéhez, sikeréhez sok nárai lakos segítsége kellett. Megemlíteném itt az alakulóban

levő Egyesület tagjait, akik kezdeményezték az Önkormányzatnál a megvalósítást és a szervezésben is részt vettek. Köszönjük Stifter Attila polgármesternek, aki a képviselő-testület jóváhagyásával biztosította az anyagi feltételeket, így az előadás ingyenes volt. A testület tagjai közül Németh Tamás és Lóránth Csaba a szervezésben nyújtott segítséget. A Művelődési Ház megfelelő felszereltségéről és tisztaságáról Horváth Péter és Horváthné Kajcsos Gabriella gondoskodott.

A vásár legsikeresebb termékei a finomabbnál finomabb házi sütemények voltak, melyekből a fellépő művészek is örömmel vásároltak. Még haza is vittek belőle, sőt a színdarabba is

belefogalmazták. Nem is kellene külön mondanom tehát, mert magától értetődik, hogy köszönjük szépen mindenkinek, aki sütit ajánlott fel a vásárra, valamint köszönjük a felajánlott videokazettákat Nagyné Tanay Katalin óvónéninek! A többi portéka elkészítésében nyújtott sok-sok munkájáért köszönetet mondunk Németh Emőkének, Andorné Szalai Máriának, Némethné Szibler Szilviának és Bakonyiné Gábor Viviennek. Az árusításban pedig, Dezsé Patrícia, Szabó Renáta és Kovácsné Szibler Andrea segített. Köszönjük!

Marton Melinda

**A Strabag ZRt. FRISSBETON szombathelyi transzportbeton üzeme
egyedi árkedvezményt biztosít minden Náraiba történő betonrendelés esetén
az építkezőknek, felújítóknak a betontermékek árából.
További információért hívja munkatársainkat.**

FRISSBETON H-9700 Szombathely, Hermán dűlő. Tel./Fax: 94/333-485, 94/333-486